

ע"פ 4036/13 - המערער: מובארכ אמארה נגד המשיבים: מדינת ישראל, אילן שביט

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייט
ע"פ 4036/13

לפני:
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט י' עמית

המערער: מובארכ אמארה

נ ג ד

המשיבים:
1. מדינת ישראל
2. אילן שביט

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי נצרת
בתפ"ח 38104-07-12 שניתן ביום 29.4.2013 על ידי
כבוד השופטים ת' כתילי, א' קולה וד' צרפתי

תאריך הישיבה: כ"ח באלול התשע"ד (23.09.2014)

בשם המערער: עו"ד אחמד מסאלחה
בשם המשיבה: עו"ד ארז בן ארויה

פסק-דין

השופט י' עמית:

1. המערער עבד במועדים הרלבנטים כנהג משאית בחברת משקאות באזור התעשייה ציפורית שליד נצרת. לאחר כחודשיים של עבודה פוטר המערער ביום 26.6.2012 על ידי מנהל הנהגים במפעל (להלן: המתלון). בליבו של המערער גמלה החלטה לנקום במתלון, שהביא לפיטוריו. המערער הצטייד בבקבוק שהכיל חומר דליק ומצית, וביום 9.7.2012 הגיע למפעל, שאל את אחד העובדים היכן נמצא המתלון, ופנה אל המשרד בו נמצא המתלון. המערער שפך במשרד את החומר הדליק מתוך הבקבוק שהביא עימו וכן התיזו על גופו של המתלון, ולאחר מכן הצית את החומר הדליק. כתוצאה מכך פרצה דליקה במשרד, והאש אחזה גם בגופו של המתלון. בשלב זה נמלט המערער בריצה מהמפעל, כשהוא ממשיך לשפוך חומר דליק במסלול בריחתו. כתוצאה ממעשיו של המערער נגרמו למתלון כוויות באזור הפנים, באצבעות שתי ידיים ובמרפק ימין, והוא נזקק לאישפוז משך שלושה ימים ולהמשך מעקב וטיפול. כן

נגרמה למתלונן טראומה נפשית והוא נזקק לטיפול פסיכולוגיים.

בשל מעשים אלה הורשע המערער בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה והצתה לפי סעיפים 329(1)+(5) ו-448 (סיפא) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

2. בית משפט קמא עמד על חומרת העבירה והעמיד את מתחם הענישה ההולם על 7-10 שנות מאסר. שירות המבחן התרשם כי המערער הוא בעל נטיה להתנהגות אימפולסיבית וקיצונית ובעל עיוותי חשיבה, ואף התרשם מקווים של אישיות אנטי-סוציאלית, באופן המעלה את הסיכון להישנות מעשים קיצוניים בעתיד. שירות המבחן לא התרשם מקיומה של חרטה כנה אצל המערער ונמנע מלבוא בהמלצה טיפולית לגביו.

בית המשפט עמד על נסיבותיו האישיות של המערער, בן 38 במועד גזר הדין, נשוי ואב לארבעה, שבנו בן השנתיים סובל מעיכוב התפתחותי.

לסופו של יום, השית בית המשפט על המערער מאסר של שמונה שנים בפועל ושנתיים על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר, שלא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע או עבירת הצתה, וכן חייב את המערער בפיצוי בסך 150,000 ₪.

3. על כך נסב הערעור שבפנינו, בו הלן המערער על מתחם הענישה הגבוה שנקבע על ידי בית משפט קמא ועל העונש שהושת עליו.

המערער טען כי היה על בית המשפט להתחשב בנסיבותיו האישיות ובכך שבעת שהותו בבית הסוהר עבר שינוי רבתי. המערער משתתף בקבוצות טיפוליות שונות וההתרשמות של שירות המבחן לגביו היא חיובית, כפי שעולה מתסקיר מעודכן שהוגש בעניינו. לאור זאת עתר בא כוח המערער כי בית המשפט ידחה את המשך הדיון בעניינו לתקופה נוספת, על מנת לקבל תסקיר משלים ומפורט של שירות המבחן, תסקיר שייערך על ידי עובדי שירות המבחן עצמו ולא יתבסס על הדיווחים של העובדים הסוציאליים בשב"ס.

עוד טען המערער, כי היה על בית משפט קמא לקחת בחשבון כי למרבה המזל לא נגרמו למתלונן נזקים רפואיים קשים. המתלונן שוחרר כעבור שלושה ימים מבית החולים, ולא הוצג חומר רפואי התומך בטענה כי נזקק לטיפול פסיכולוגי בעקבות האירוע.

בנוסף הלן המערער על גובה הפיצוי שנפסק למתלונן, בהתחשב בכך שמדובר בתאונת עבודה שבגינה קיבל או יקבל המתלונן פיצוי מהביטוח הלאומי, ובהתחשב בכך שגם בתביעת נזיקין אזרחית המערער לא היה זוכה לפיצוי כה גבוה.

4. אומר בקצרה, כי דין הערעור להדחות.

אקדים ואזכיר את נקודת המוצא, לפיה אין דרכה של ערכאת הערעור להתערב במידת העונש שגזרה הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים. על רקע נקודת מוצא זו, לא השתכנענו כי המקרה שלפנינו מצדיק סטייה מכלל זה.

5. בניגוד לתסקיר הקשה שהוגש בעניינו של המערער לבית משפט קמא, הרי שמהתסקיר שהונח לפנינו, ואשר מתייחס לתקופת שהותו של המערער בבית הסוהר, עולה כי המערער אכן מגלה סימנים חיוביים. התנהגותו של המערער במסגרת השב"ס היא ללא עבירות משמעת, הוא עובד במפעל של בית הסוהר, השתתף בשתי קבוצות טיפוליות ומזה כשלושה חודשים נוטל חלק בקבוצה שלישית. המערער נתפס כמוביל שיח קבוצתי בנוגע ללקיחת אחריות אישית על מעשיו, ומנחי הקבוצה התרשמו ממנו לחיוב, הן מפתחותיו וכנותו והן מהיותו מודל חיובי לאסירים אחרים.

יש לברך על התקדמותו של המערער, אשר בתסקיר הראשון אף תואר כבעל אישיות אנטי-סוציאלית. דומה כי במהלך שהייתו בכלא זוכה המשיב לטיפול שילמד אותו בעתיד לשלוט בהתנהגותו, ובכך יצא המערער עצמו נשכר. אכן, יש מקרים בהם בית משפט זה הפחית בעונשו של נאשם שהורשע, על מנת לעודד אותו בהליך השיקום בבית הסוהר. אלא שהמעשה בו הורשע המערער הוא כה קשה, שאיני סבור כי ניתן להקל בעונשו וממילא אין מקום לדחיית הדיון לשם קבלת תסקיר נוסף. אין מדובר במעשה אימפולסיבי ובלתי מתוכנן. המערער הגיע למקום לאחר שהצטייד מבעוד מועד בחומר הדליק, במטרה ברורה לפגוע במתלונן. עוד אזכיר כי ממועד פיתורו של המערער מעבודתו ועד לביצוע המעשה חלפו כשבועיים, כך שהיה למערער זמן די והותר "להצטנן" (השוו לע"פ 8659/13 אלמליח נ' מדינת ישראל (14.5.2014) שם היה מדובר בהצתת נגריה על ידי עובד שפוטרה).

6. עבירת ההצתה כשלעצמה, גם כשהיא מתייחסת לרכוש בלבד, נתפסת כעבירה חמורה, בין היתר בשל הפוטנציאל לגרימת נזק לגוף, בבחינת "אוי לגפרור שהצית להבה, שסופה ואחריתה מי ישורנה" (ע"פ 728/13 עווידה נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (20.11.2013)). סעיף 448(א) לחוק העונשין קובע מדרג של חומרה בעבירות הצתה:

"המשלח אש במזיד בדבר לא לו, דינו - מאסר חמש עשרה שנים; עשה כן במטרה לפגוע בנכס של המדינה, בנכס המשמש את הציבור, באתר טבע, בצמחיה או בבטחת דרי הסביבה או במטרה לפגוע בבני אדם, דינו - מאסר עשרים שנים".

בתוך מדרג זה ניתן להצביע על מדרגי ביניים של חומרה, מה שיכול להסביר את הסיבה לכך שהענישה הנלווית לעבירת ההצתה אינה אחידה ונעה על סקאלה רחבה (ע"פ 9226/11 גוזלנד נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (8.10.2013)): הצתה של נכס בנסיבות שאין לחשוש כי ההצתה תתפשט לרכוש אחר; הצתה של נכס שעלולה להתפשט ולפגוע ברכוש אחר; הצתה של נכס שיש בה פוטנציאל לפגיעה בגוף ובנפש; הצתה של נכס בנוכחותו הקרובה והמיידית של אדם, מה שמגביר את פוטנציאל הפגיעה בגוף ובנפש; הצתה שגרמה בפועל לפגיעה בגוף ובנפש על אף שהמצית לא התכוון לכך (מחשבה פלילית של פיזיות); והצתה בכוונה לפגוע בגוף ובנפש כמו במקרה דנן. מובן כי בתוך מדרגי ביניים אלה יש להבחין בין נסיבות שונות לחומרה או לקולא, כמו ערך הרכוש שהוצת או מספר האנשים שעמדו תחת סיכון של פגיעה.

7. התזת חומר דליק על אדם והצתתו היא מעשה אכזרי במיוחד, שיש בו כדי לגרום סבל וייסורים קשים במיוחד לקרבן, ומעשה כגון דא מעיד על היעדר כל עכבות מצד העושה. למרבה המזל, עלה בידי המתלונן לכבות את עצמו, אך

המעשה הנורא שביצע המערער יכול היה גם להסתיים אחרת (למקרה בו הקרבן מת בעקבות הצתתו ראו ע"פ 8328/05 מיכני נ' מדינת ישראל (2.1.2012)). דרכן של כוויות שהן מותירות את הנפגע מצולק, ובנסיבות המקרה דנן, אף לא ייפלא כי המתלונן נותר גם מצולק בנפשו. אני מתקשה לקבל טענת המערער כי לא הוצג חומר המוכיח שהמתלונן נזקק לטיפול פסיכולוגי בעקבות הטראומה שעבר, באשר עובדה זו נזכרה מפורשות בכתב האישום בו הודה המערער.

8. העונש שהושת על המערער אינו חורג מרף הענישה המקובל, ובהתחשב בנקודת המוצא של אי התערבות במידת העונש, כפי שנזכר לעיל, לא מצאנו בסופו של דבר עילה להתערב בו (השוו ע"פ 2970/02 מדינת ישראל נ' אבו רקייק (20.1.2003), שם העלה בית המשפט העליון את העונש מחמש שנות מאסר בפועל לשמונה שנות מאסר בפועל, תוך שהוא מדגיש כי אין דרכה של ערכאת ערעור למצות את העונש; ע"פ 2281/12 1974/12 עבאס נ' מדינת ישראל (31.12.2013) שם הושתו על הנאשמים תשע שנות מאסר)).

9. אשר לפיצוי שנפסק לזכות המתלונן, אף כאן איננו רואים עילה להתערב. ראשית, "קביעת שיעור הפיצוי היא עניין להערכתה של הערכאה הדיונית ולפיכך התערבות בשיקול דעתה תהא אך במקרים יוצאי דופן בהם הייתה חריגה קיצונית משיעור הפיצוי הראוי" (ע"פ 3116/13 קבלאן נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (15.10.2013)). שנית, אמנם לפיצוי לפי סעיף 77 לחוק העונשין מאפיינים אזרחיים מובהקים (לתכלית הפיצוי ראו דעת הרוב ברע"פ 2976/01 אסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 418 (2002)), אך גם בהיבט של דיני הנזיקין, אין מקום להפחתת הפיצוי. במקרה דנן, נוכח נסיבות המקרה, המתלונן זכאי לפיצוי של ממש בראש הנזק של כאב וסבל ולכך יש להוסיף את ראש הנזק של הוצאות רפואיות (טיפול פסיכולוגי). מכל מקום, אם המתלונן יבחר להגיש גם תביעת נזיקין כנגד המערער, הרי שהסכומים שנפסקו לזכותו על פי סעיף 77 לחוק יילקחו בחשבון.

10. סופו של דבר, שאנו דוחים את הערעור.

ניתן היום, י"א בתשרי התשע"ה (5.10.2014).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט